

Iz raznih držav

V NAŠI DRŽAVI

Vzajemno!

Pomenljiv glas je prišel pretekli mesec iz Nemčije, ki se tiče nemške narodne manjšine v Jugoslaviji. Objavilo ga je pod naslovom »Usoda nemških kmetov v Jugoslaviji« glavno službeno kmečko glasilo narodnosocialistične stranke (»Nationalsozialistische Landpost«). V članku razpravlja o naseljevanju nemških kmetov, čigar rezultat je sedanja nemška narodna manjšina v naši državi. Razlikuje trojno razdobje v zgodovini tega usodnega naseljevanja. Prvo se začne v karolingiški dobi okoli leta 900 ter predstavlja časovno najprej in prostorno najdalje proti jugovzhodu potisnjeno postojanko alpskega nemštva. To je zapadno krilo jugoslovanskega nemštva na Kranjskem in Štajerskem. Drugo razdobje se začne 300 let pozneje; tok izseljencev sili v ozemlje, ki jim je bilo dano po preganjanju Turkov v kolonizacijo, ter ustvari v Bački, Baranji, Banatu, Slavoniji in Sremu nemško ljudsko skupino, ki je najmočnejša v naši državi. Tretji pritok nemških naseljencev je veljal Kočevju ter je ustvaril znano največjo naselbino nemškega življa v Sloveniji. Končno pa se tretje naseljevanje nemških kmetov (16.000 ljudi), ki se je zgodila leta 1878 ob Savi in Drini po okupaciji Bosne od strani nekdanje Avstro-Ogrske.

Točnosti tega zgodovinskega orisa bi se dalo stvarno prigovarjati, za kar pa tukaj ni primerno mesto. Nekaj pa še vendar hočemo iz tega članka navesti, da svoje čitatelje obvestimo o mišljenju nemške narodnosocialistične stranke, odnosno da »stvarnost« nekaterih podatkov primerno osvetlimo. Člankar predvsem ceni pretirano visoko število nemške narodne manjšine v naši državi, pismoč, da se »more to število določiti« s tremi četrtinkami milijona. V resnici namreč zadostujeta dve četrtinki (nekako pol milijona). Člankar nadalje piše: »Na Kranjskem in na Spodnjem Štajerskem najdemo še danes strnjene nemške kmečke vasi.« Na Slovenskem Štajerskem bi take vasi zaman iskali, ker ji ni in jih tudi nikdar ni bilo. Ta trditve v celoti niti ne velja za Kočevsko. O mestih na slovenskem prostoru trdi člankar to-le: »Nemška so bila predvsem mesta: Ljubljana, Maribor, Ptuj in Celje.« Zgodovina spričuje, da nemštvo teh mest ni vzniklo iz nemške kolonizacije, marveč je bilo posledica ponemčevanja in nemškarjenja. Bili so tudi v Nemčiji časi, ko je inteligenca se nekako sramovala nemščine ter govorila francosko; to velja celo za dvor pruskih knezov in kraljev v dobi razsvetljenstva. Ali je vsled tega Nemčija prenehala biti nemška? Zanimiva je tudi naslednja člankarjeva trditev: »Nemški reformatorji so bili, ki so v začetku 16. stoletja ustvarili prve knjige v slovenskem jeziku, ki so jih dali natisniti v Württembergu.« Po tej trditvi so bili Primož Trubar in drugi slovenski pisatelji te dobe tudi Nemci!!

Člankar svoja izvajanja tako zaključuje: »Obisk jugoslovanskega ministrskega predsednika, ki se je nedavno vršil, je obnovil in utrdil prijateljske zveze med obe-

ma državama. Nemški kmet v Jugoslaviji more torej z zaupanjem zopet gledati v bodočnost, dobro vedoč, da stoji pod varstvom dveh narodov, ki sta pozabila vse, kar ju je ločilo, ter si podala roke za skupno delo v interesu evropskega miru. Takega miru pa si nihče bolj ne želi kot nemški kmet v Jugoslaviji, čigar usode ne bomo nikdar pozabili.« Ravnaoč se po načelu vzajemnosti tudi mi ne bomo nikdar pozabili slovenskega kmeta na Koroškem, ki je sedaj v veliko-nemški državi. Za oba dva velja isto načelo narodnokulturnega varstva in gospodarskega napredka.

Papežev odposlanec za evharistični kongres v Budimpešti se peljal skozi Slovenijo. Papežev zastopnik za budimpeštanski evharistični kongres, kardinal Pacelli, je zapustil Rim 21. maja v posebnem salonskem vagonu in se je peljal čez Benetke—Trst—Ljubljano do mažarske meje, kjer ga je čakal posebni vlak, ki je predstavnik sv. očeta pripeljal v Budimpešto dne 23. maja. Na naši obmejni postaji na Raketu je kardinala in njegovo spremstvo pozdravil g. ban dr. Natlačen in mu je izročil izraze spoštovanja in pozdrave predsednika vlade in zunanjega ministra dr. M. Stojadinoviča. Kardinal se je zahvalil za tako pristrčne pozdrave na jugoslovanski državni meji ter se je zanimal za prilike v državi in v dravski banovini. Zastopnik papeža je povabil bana in dva ljubljanska stolna kanonika v svoj vagon. Ban dr. Natlačen je ostal pri kardinalu vso vožnjo do Ljubljane.

V DRUGIH DRŽAVAH

Otvoritev bolgarskega parlamenta s prestolnim govorom. Kralj Boris je otvoril v nedeljo na svečan način s prestolnim nagovorom 24. redno zasedanje bolgarskega sobranja ali skupščine.

Obvezno delo za srednješolce na Mažarskem. O novi Imredyjevi vladi na Mažarskem smo poročali v zadnji številki. Nova vlada hoče po nemškem načinu uvesti obvezno telesno delo, kateremu bodo podvrženi zaenkrat samo srednješolci. Ti bodo morali po končani šoli za najmanj tri mesece v delovna taborišča, kjer bodo na razpolago za pomoč pri cestnih, poljskih in kanalizacijskih delih. Absolvente srednjih šol bodo uporabljali tudi pri melioracijskih delih (izboljševalnih delih). Na vseučilišče bodo v bodoče sprejemali samo takšne srednješolce, ki so dovršili te-

čaj obveznega telesnega dela. Tudi v uradniške službe se bodo sprejemali samo takšni kandidati, ki so že zadostili obveznemu delu.

Zastoj in prekin v pogajanjih med Italijo in Francijo. Naš list je že poročal, kako so se nadaljevala koj po odhodu Hitlerja iz Rima in Italije pogajanja za sporazum med Italijo in Francijo. Francoski ministrski predsednik Daladier je odločno na stališču, da se obe velesili pobotata in da prizna Francija italijanski imperij. V ta pogajanja, ki so se res lepo razvijala in obetala popoln uspeh, je posegla vmes boljševiska roka iz Moskve. Mussolini je naglasil v svojem govoru v Genovi pred 350.000 zbranimi fašisti, da nikakor ne bo trpel, da bi se vgnezdil komunizem ob Sredozemskem morju in da v Španiji mora zmagati general Franco. S to zmagabo odvrgnena boljševiska nevarnost od Sredozemlja. Po tej izjavi Mussolinija je nahujkala Moskva močno skupino francoskih politikov, in katerim spadajo predvsem kolonialni minister Mandel, pravosodni minister Reynaud, predsednik poslanske zbornice Heriot, vodilna uradnika v zunanjem ministrstvu Leger in Massigli ter tiskovni šef Commert, da so nastopili pri pogajanjih med Italijo in Francijo z zahtevo, da morajo italijanski prostovoljci zapustiti Španijo prej, nego bi Francija zopet zaprla pirenejsko mejo za dovoz francoskega orožja v rdečo Španijo. Iz Moskve podžgani francoski levičarski politiki dobro vedo, da v ta francoski pogoj Mussolini ne bo vgriznil in mora priti do prekinitve razgovorov med francoskim zastopnikom in italijanskim zunanjim ministrom grofom Ciano. Moskva je izdala geslo, da je treba sedaj v zadnjem trenutku podpreti špansko rdečo Barcelono in onemogočiti razgovore med Rimom in Parizom. Le najboljši volji francoskega ministrskega predsednika Daladierja gre zahvala, da so se začeta pogajanja po odhodu Hitlerja iz Italije sploh še nadaljevala. — Dne 18. maja je vprašal zastopnik Francije v Rimu, če ga bo zunanji minister grof Ciano ta dan sprejel. Francozu je bilo sporočeno, da ne more Italija tako dolgo nadaljevati pogajanj, dokler ne bo nehala Francija zalagati rdečih v Španiji z orožjem in s strelivom. S to izjavo je prišlo do prekinitve pogajanj med obema velesilama. V Parizu nikakor niso računali, da bo nastop Italije tako odločen. Špansko vprašanje je stopilo sedaj v ospredje celotnega zanimanja v Evropi. Pričakovati je, da bo v tem zelo nevarnem položaju prevzela Anglija vlogo posredovanja.

Francoska obramba. Francoski ministrski predsednik Daladier je dal predsedniku republike v podpis ukaz, s katerim se imenuje dosedanji inšpektor kolonialne armade Bühler za načelnika generalnega štaba kolonialnih čet, ki bo v kratkem ustanovljen. Francija bo imela kmalu štiri generalne štabe: za letalstvo, pehoto, mornarico in kolonialno armado. Francoska kolonialna armada bo v Indokini pri prihodnjem rekrutiranju pomnožena z 20.000 domačini in s 50.000 domačimi rekruti v francoski Nigeriji v Afriki. Četudi je jasno, da bo francoska kolonialna armada služila predvsem za obrambo kolonij, je vendar na drugi strani samo po sebi umevno, da bo stalno sodelovanje kolonialnega ministra in načelnika generalnega štaba kolonialne vojske z ostalimi vojaškimi

ministri in načelniki ostalih generalnih štabov imelo za posledico tudi ožje sodelovanje obeh francoskih armad, domače in kolonialne, in to tako v dobi vojaških priprav v miru kakor v vojni. Vse to dokazuje, da posveča Francija v zadnjem času izredno pozornost vprašanju uspešnosti svoje narodne obrambe.

Brazilijska vlada za obrambo države. Kakor smo že poročali, je doživela Brazilijska v zadnjem času dve vstaji, kateri je predsednik Vargas srečno zatrl. Da bi

bila Brazilijska za prihodnost bolj zavarovana napram prekucuhom, je že podpisan zakon, ki uvaja smrtno kazen za vse zločine proti varnosti države, posebno pa za vse, ki pripravljajo državne udare s pomočjo iz tujine. Novi zakon vsebuje tudi ostre določbe proti vsem strankam ali skupinam, ki bi prejemale podpore tujih držav ali organizacij. Okrog 600 doslej aretiranih upornikov so že prepeljali na neki otok, čigar ime in lego držijo v strogi tajnosti.

Novice iz španske državljanske vojne

Podmorni poštni promet

Kakor znano, so nacionalisti na suhem s predorom do morja ločili Valencijsko od Barcelone in so sploh razdelili preostanek rdeče Španije v dva dela. Rdeča vlada je uvedla v zadnjem času med Valencijsko in Barcelono poštni promet s pomočjo podmornic. Za rdečo podmorniško pošto so izdane posebne znamke.

Nacionalisti so zavzeli zopet velik kos rdečega ozemlja

Po petdnevnih bojih so zavzele Francove čete 1240 kv. kilometrov sovražnega ozemlja med Teruelom in sredozemsko obalo. S to zmago so očistili nacionalisti od rdečih pas severovzhodno od Teruela in so zavzeli ves levi breg reke Alfambre. Nadaljnja nacionalistična ofenziva bo šla ali vzdolž Sierre de Gudar ali zapadno od Albocacera proti jugu. V obeh smereh je fronta dolga 110 km.

Japonsko-kitajska vojna

Bitka za Sučov

Parkrat smo že poročali, da so poslali Japonci s severa in juga v boj za zasedbo važnega železniškega križišča Sučov (na našem zemljevidu je označena ta postojanka z imenom »Suchaufu«) dve ojačeni in najbolj moderno opremljeni armadi. S padcem Sučova je zapečaten tudi usoda železniške proge Lunghaj, za koje posest je padlo že na tisoče in tisoče najboljših kitajskih in japonskih vojakov.

Kitajcem, ki branijo Sučov, poveljuje sam maršal Čankajšek, ker dobro ve, da se bodo morali Kitajci po padcu Sučova in z zavzetjem proge Lunghaj umakniti dalje v notranjost in si bodo morali izbrati za nadaljnjo obrambo čisto novo in še neutrjeno bojno črto. Po poročilih od 18. maja so se bližale japonske čete Sučovu v širokem loku z vzhoda. Proti tej japonski armadi se je borilo omenjenega dne sto tisoč Kitajcev, katere so poleg japonske pehote ter topništva neprestano napadala številna japonska bombna in lovska letala.

Tudi druga japonska armada je stopila 18. maja v boj s Kitajci na jugozapadnem bojišču, 16 km daleč od Sučova. Čeprav je bil večji del japonske armade 18. maja

Zavzetje Corbalana

Največji uspeh na teruelski fronti je zavzetje važnega mesta Corbalan po nacionalistih. Corbalan so rdeči zelo utrdili in so bili prepričani, da se bodo ob utrjenih vrhovih 1262, 1281 in 1253 m razbili vsi še tako ljuti napadi nacionalnih čet. Francovi oddelki so se borili štiri dni, preden jim je padel v roke Corbalan in z njim cesta iz Teruela v Albocacer. S to zmago je zapečaten tudi usoda sovražne postojanke pri Villa-franca del Cid. Koliko važnost so pripisovali rdeči Corbalanu, je razvidno iz dejstva, da je branitelj Madrida, general Miaja, poslal rdečim v Corbalan na pomoč divizijo rdeče milice iz Madrida. V tej diviziji so bili anarhisti in delavci, katere so smatrali za najboljše vojake v rdeči armadi. Od vse omenjene divizije je preostalo po štiridnevnih bojih samo še peščica, ki so prišli živi v ujetništvo.

oddaljen od mesta Sučov 40–60 km, so bili vojaški krogi že prepričani, da bo padel Sučov po par dneh. Japoncem kljub vsem napadom ni uspelo, da bi bili uničili glavni del kitajske vojske, ki se je umi-

Po katoliškem svetu

Novi nuncij. Prejšnji zastopnik papeža v naši državi, nuncij Pellegrinetti, je postal kardinal. Na izpraznjeno mesto beogradskega nuncija je bil od papeža imenovan nuncij v ameriški državi Chile, G. Hektor Felice — tako mu je ime — ni tu-

je v naši državi. Star 39 let (rojen leta 1881 v Segni v Italiji) je bil leta 1920 imenovan za tajnika novoustanovljene nunciature v Beogradu. Ko je leta 1922 odšel nuncij Cherubini, je g. Felice vodil posle nunciature. Leta 1924 je bil pre-

kala pred pritiskajočim sovražnikom v popolnem redu.

Sučov se je upiral navalu japonskih armad od dveh strani do 19. maja predpoldne. Ta dan so vdrl v mesto prvi japonski oddelki in je pričelo najsrdečije klanje na nož po posameznih ulicah in cestah. Ko so vdrl Japonci v mesto, so našli same razvaline, ker so razstrelili Kitajci pred njihovim prihodom vse važnejše zgradbe in naprave.

stavljen kot auditor k nunciaturi v Lisbono (v Portugijski), leta 1927 pa je bil imenovan za nuncija v državi Chile ter posvečen za škofa z naslovom nadškofa v Korintu. G. Felice se je v naši državi popolnoma priučil srbo-hrvatskemu jeziku ter dobro pozna naše razmere. Pozdravljajoč njegovo imenovanje za nuncija v naši državi, želimo, da bi spoštovanje in priljubljenost, ki ga je bil deležen pred 15 leti, se obnovilo in povečalo ter mu tako olajšalo izvrševanje težkih dolžnosti na novem odgovornosti polnem mestu.

Brez križa. Meseca maja je preteklo leto dni, kar je bila gimnazija v Sibeniku (v Dalmaciji) nameščena v novi zgradbi. Ta obletnica sama po sebi ni zanimiva ter bi tudi ne bila vredna omembe, ako bi se bil v teku leta odpravil neki nedostatek, ki žali versko čustvo katoliškega ljudstva. Gre namreč za križe, ki so v navadnih razmerah obešeni po stenah učnih sob. Ko pa se je v lanskem maju naselila šibeniška gimnazija v novem poslopju, niso bili na zahtevo framasonskih gospodov nameščeni križi po učnih sobah. Čeprav se je ljudstvo nad tem zgražalo in se še vedno zgraža, vendar ti gospodje niso ukrenili, da bi se razpela obesila na šolskih stenah. Spričo tega obžalovanja vrednega dejstva piše »Katolik«, glasilo Katoliške akcije v Sibeniku, med drugim to-le: »Jugomasonerija zna zediniti naše narodne in verske sovražnike v skupno falango, ki se z združenimi močmi bori zoper katoliško cerkev. Primer naših verskih znamenj, ki jih ni v prostorih šibeniške gimnazije, je značilen in bolno vpliva na nas. Užaljeni smo in zapostavljeni. Osramočene so naše verske svetinje. Očitno je stremljenje, da se vzgoji naša mladina brez in proti Kristusu. Za to govorijo razna znamenja, med njimi zlasti to, da leži na mizi dijaške čitalnice tudi framasonsko glasilo »Krug«, ki izhaja v Beogradu. To je tudi politično glasilo, kljub temu pa ga šolska oblast sili v roke mladini. Glavno je, da ta list ruši vse, kar je Hrvatom in katoličanom sveto.« Končno pripominjamo, da